

- Drobné památky Určic
- Ptačí hodinka
- Knihovna města Olomouce
- Dříve a nyní
- Studio Bez kliky na Sovinci

Vážení čtenáři,

společně otevíráme nové stránky roku 2024 s předsevzetím, že se budeme snažit být trochu lepší, než v loňském roce. Také v období svátků bylo živo např. na hradě Sovinci, nebo ve Šternberku. Zpívalo se ve Staré Vodě, nebo v barokní sýpce Luděřov. Čeká nás Tříkrálový koncert v Muzeu Kočárů, budou pokračovat vycházky se SEV Iris nejen pro seniory. Vyrážíme kolem řeky Bystřice, do Náměště, či do Víceměřic. Proběhne sčítání ptáků na krmítkách, monarchisté si připomenou 63. narozeniny arcivévodky Karla Habsburského. Zvířata v ZOO na Sv. Kopečku přežila novoroční pyrotechniku a připravují se na zoonventuru. Děkuje za četná novoroční přání a přejeme šťastné vykročení do nového roku.

V barevné verzi můžete sledovat náš měsíčník na www.kcolomouc.cz.

Redakce

Vážení,

dovolte vás pozdravit v adventním čase a pozvat vás do vyzdobeného lampami osvětleného a provoněného Muzea kočárů na plánované koncerty.

V programu bude rozsvícení největšího kočáru na světě.

Tříkrálový večer v sobotu 6. ledna 2024 v 17 hodin.

Nutná rezervace – předprodej vstupenek:

- Muzeum kočárů – Čechy pod Kosířem, tel.: 608 610 324
- Květinářství Magnolie – Prostějov, tel.: 608 345 419
- pí. Procházková – Prostějov, Olomouc, tel.: 724 652 070

Těšíme se na krásné a společné setkání v Muzeu kočárů, které dejte na vědomí i dalším přátelům.

Také lze zakoupit, i jako dárek, dokončený večerní film Josefkol 2023 – Zaslíbená zem – Excalibur.

S úctou Václav Obr
www.historickekočary.cz

Historické kočáry - NYLORD
MUZEUM KOČÁRŮ
Čechy pod Kosířem

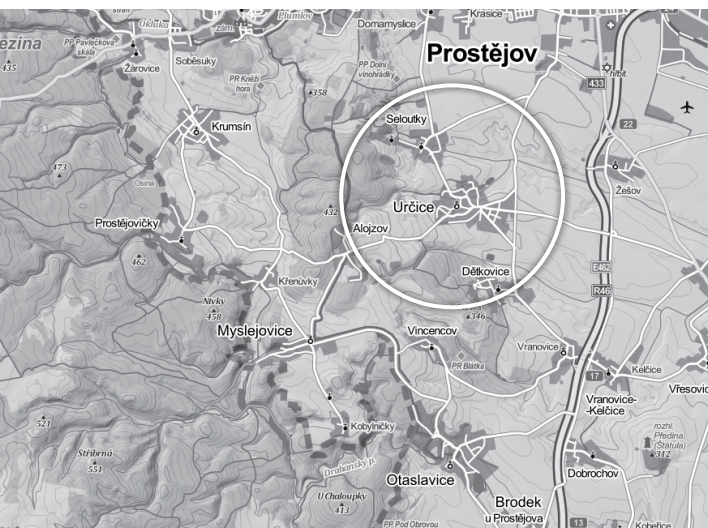
6.1.2024 V 17HOD
ČECHY POD KOSÍŘEM
WWW.HISTORICKEKOCARY.CZ

TŘÍKRÁLOVÝ VEČER V MUZEU KOČÁRŮ

SZIDI TOBIAS

PŘEDPRODEJ (NUTNÁ REZERVACE)
KVĚTINY MAGNOLIE (PV) - 608 345 419
MUZEUM KOČÁRŮ - 608 610 324
PÍ. PROCHÁZKOVÁ - 724 652 070
VSTUPNÉ 400KČ

Prostějov jih Drobné památky Určic I

Kamenný
kříž z r. 1914
u kostela

Věž zvonice s točítým
schodištěm

Obec Určice je prastará osada ležící jihozápadně od Prostějova na úbočí Spáleného kopce. Její katastr má tvar obdélníku, k němuž je na jihozápadě přičleněno území ve tvaru rohliku. Zde stávala ve středověku osada Mitrov, která později zanikla. V okolí obce se našla štipaná industrie z mladší doby kamenné a byly tu také osady všech pravěkých kultur až po slovanské osídlení. Poprvé je zmíněna v roce 1288, kdy se uvádí zdejší farář Konrád. Už tehdy zde stál kostel, původně zřejmě dřevěný, který po husitských válkách nahradila zděná stavba. Obec patřila k Plumlovskému panství a menší část byla majetkem olomoucké Metropolitní kapituly. Název Určice je vysvětlován od staročeského osobního jména Urek či Urad. Byla to tedy ves lidí Urekových.

Velké množství památek a zajímavé příběhy a pověsti mě vedly k rozdělení povídání o nich do dvou částí.

Kolem kostela stojí další významné stavby a památky, tak tedy začneme zde. Samotný kostel zasvěcený sv. Janu Křtíteli je barokní stavbou z let 1727–1734. Nad vchodem do kostela můžeme vidět kamenný knížecí erb rodu Lichtenštejnů, jimž tehdy obec patřila. Je postavený na návrší a je vidět zdaleka. Po starších stavbách tady zůstaly nějaké podzemní prostory a tak tu byly vždy potíže se statikou. Dnes je pěkně opravený a uvnitř je malý obraz Milostivé Panny Marie na dřevě, ke kterému chodívali věřící na poutě a za uzdravením. Obraz byl původně pověšen na borovici u silnice k Prostějovu, v místě zvaném zdejšími

obyvateli „V syslovcích“. Někdy kolem roku 1740 jej tu zavěsil vysloužilý voják, který si jej přivezl ze světa. Když odcházel, obraz i borovice zářily a začaly k němu putovat věřící. Prostějovští si jej chtěli vzít do svého kostela, ale obraz se vždy vrátil na své místo. Potom jej určití umístili do svého kostela a jsou doklady, že modlitby k němu pomáhaly při uzdravení místních i poutníků. Vedle kostela stojí samostatná mohutná věž zvonice, která je mnohem starší než nynější kostel. Nahoru na ni vede točité schodiště a kdysi byly na jižní straně sluneční hodiny. U zdi kostela můžeme ještě vidět kamenný kříž, který v roce 1914 věnovala Anna Zajíčková a její syn František. Do roku 1834

Drobné památky Určic I

Kryté schodiště
s křížem
z r. 1749

Areál kostela, zvonice
a školy

se kolem kostela rozkládal starý hřbitov a v podzemí jsou krypty a další neprobádané prostory. Na návrší s kamennou zdí vede od návsi kryté schodiště, které nyní čeká na opravu. Dole u paty schodiště je malý kamenný křížek z roku 1749. V tomto roce byla na hřbitově vystavěna také hřbitovní kaple. Kaple byla za císaře Josefa II. Zbouraná a dnes tu stojí budova školy. Areál kostela, zvonice a školy tvoří výraznou dominantu zdejší hanácké krajiny.

Nad kostelem se rozkládá stavba barokní fary s hospodářskými staveními a vedle u silnice čeká na své využití budova původního špitálu a později kláštera Sester řádu sv. Karla Boromejského. Před vchodem stojí na kamenném podstavci socha

sv. Libora, která se připravuje k restaurování.

Pod bývalým klášterem stávala stará určická radnice, Určice totiž byly již v roce 1511 povýšeny na městečko. Tak se také nazývá nejstarší část obce s návsi. Od kostela vede podle pověsti podzemní chodba na místo zvané Zámčisko, kde stála tvrz nebo malý hrádek. V 19. století tu na místě zvaném Na větráku mlel obilí dřevěný větrný mlýn, který rozbořila vichřice v roce 1954.

O dalších památkách a pověstech starobylých Určic si něco povíme v dalším díle našeho putování.

Ján Kadlec

Bývalý klášter

Kovový křížek
se sv. obrázkem
u silnice
do Prostějova,
zv. V syslovcích

Pohled na střed Určic

Kamenný
erb Lichtenštejnů

Socha sv. Libora
u kláštera

Moravský ornitologický spolek – středomoravská pobočka ČSO

Bezručova 10
750 02 PŘEROV 1
Česká republika

tel.: +420 776 746 980 – nonstop
tel.: +420 606 324 763 – kontaktní osoba pro média
e-mail: info@mos-cso.cz

Bankovní spojení: 32434831/0100
www.mos-cso.cz

Připravte si krmítka. V pátek začíná Ptačí hodinka

Praha, 3. ledna 2024. Už pošesté se mohou lidé zapojit do Ptačí hodinky – zimního sčítání ptáků nejen na krmítku. Dlouhodobý projekt občanské vědy organizuje 5.–7. ledna 2024 Česká společnost ornitologická (ČSO). Cílem je zmapovat, které druhy ptáků zimují v Česku v blízkosti lidí a jak se to v průběhu času mění. O titul nejčastěji pozorovaného ptáka se pravděpodobně opět utkvají sýkory, vrabci a kosi. S čím dál teplejšími zimami ovšem v Česku zimují i druhy, které dříve odlétaly na zimoviště do Středomoří. Podrobné info o Ptačí hodině je na ptacihodinka.cz.

Počasí se během letošní zimy střídá jak na kolotoči – jeden den nás obklopuje sníh, druhý den jsou teploty nad nulou a sníh taje. Jak na toto střídavé počasí zareagují ptáci? Kolik jich letos během Ptačí hodinky přiletí na krmítka? I na tyto a další otázky se s pomocí veřejnosti snaží odpovědět odborníci z ČSO.

Sčítání se může zúčastnit každý bez předchozích zkušeností a nutnosti se předem registrovat. Kdykoliv od pátku do neděle si stačí vyhradit hodinu času, během které budou lidé pozorovat ptactvo z jednoho místa a výsledky vloží do formuláře na ptacihodinka.cz. „Kdo si není jistý, že dokáže poznat nejběžnější druhy ptáků, pomohou mu materiály s vyobrazením druhů. Pokud se stane, že druh neurčíme, také to nevádí a toto pozorování vložíme jako „neznámý druh“. Je zcela v pořádku přiznat, že nějaký druh nepoznám, než riskovat, že jej určím špatně,“ říká koordinátorka Ptačí hodinky Eliška Konopáčová z ČSO.

Většina účastníků Ptačí hodinky sčítá ptáky na svých krmítkách, sčítat je ovšem možné i na zahradě, na balkoně či jakémkoliv libovolném zvoleném místě. Pestrost pozorovaných druhů přitom ovlivňuje mnoho faktorů – od charakteru zástavby, zeleně či vodní plochy v okolí, umístění krmítka a nabízené potravy až po aktuální počasí. „Nejvíce osvědčeným typem potravy pro ptáky na krmítku jsou semena slunečnice. Přivítají také vlašské ořechy, tukové koule vybalené ze sítěk či jablka,“ vysvětluje Dita Hořáková z ČSO.

Metodika sčítání je stejná jako v předchozích letech. „Z jednoho místa po dobu

jedné hodiny zapisujeme u každého druhu vždy nejvyšší počet jedinců spatřených na jednou. Vidíme například tři sýkory modřinky, za chvíli je jich tam šest a po chvíli už jen jedna? Zapišme si u modřinky šestku jako nejvyšší počet pozorovaný v jeden okamžik. Tím se vyhneme tomu, že bychom nějakého ptáka započítali dvakrát. V úvahu přitom bereme všechny ptáky, které během své hodinky spatříme. Nejen ty, kteří přistanou přímo na krmítku, i přeletující,“ sděluje Konopáčová.

A co když během sčítací hodinky na krmítko žádný pták nepřiletí nebo je ptáků málo? „I tyto údaje nás zajímají a jsou velmi důležité. Jedná se o vědecký výzkum, nikoli o soutěž. Je důležité, aby účastníci odeslali své pozorování, i když jim na krmítko žádný pták nepřilétl. Tyto údaje nám pomohou zjistit, kde ptáci naopak chybí,“ zdůrazňuje Konopáčová.

Jaké ptačí druhy se objeví v pozorování, je dáno i specifickými podmínkami daného roku. „Některé ptáci jsou stálce, výskyty jiných druhů ale určuje průběh konkrétní zimy. Například mimořádně atraktivní brkoslav severní k nám v některých letech zalétá zimovat v zajímavých počtech, jindy je jeho výskyt minimální či žádný. Letos to prozatím vypadá slibně, už jsme zaznamenali hejna na více místech republiky,“ uvádí Zdeněk Vermouzek, ředitel České společnosti ornitologické.

Za pozornost stojí i výskyt ptáků, kteří obvykle migrují na jih. Mírnější průběh zim je motivuje vyhnout se náročnému tahu a risknout, že se v Česku užijí i v chladnějším období. Mezi takové otužilce patří holub hřivnáč, pěnice černohlavá, konipas bílý či špaček obecný. A také rehek domácí, kterého ČSO vyhlásila ptákem roku 2024. „Zatímco dříve býval přísně tažný, nyní stále častěji v Česku zimuje, minule jich lidé během Ptačí hodinky napočítali 34, v předcházejícím ročníku 51. Chceme jeho výskyt lépe monitorovat. Spustili jsme proto specializovaný projekt Rehci v zimě, důležitá ale budou i data z Ptačí hodinky,“ vysvětluje Vermouzek.

Každoročně se během Ptačí hodinky objevují i úsměvná a neobvyklá jednot-

livá pozorování, například některé druhy papoušků. „Jedná o andulky či rosely, tedy ptáky uniklé z chovů. Jsou to ale původně austrální ptáci, takže o přežití české zimy budou muset bojovat. Záznamy máme i o výrazně větších, zeleně zbarvených alexandrech malých. A to je již druh, kterému mrazivé teploty výrazně nevádí, takže se úspěšně šíří Evropou. V mnoha státech zakládá kolonie a konkuruje původním druhům. V Česku to tak prozatím není, ale i pomocí Ptačí hodinky můžeme zjistit, kde se tyto ptáci vyskytují,“ říká Konopáčová.

Díky spolupráci s desítkami tisíc dobrovolníků ornitologové získají velké množství dat o ptácích zimujících v Česku. Následně je mohou porovnávat nejen meziročně, ale i mezistátně. Svou Ptačí hodinku totiž ve stejný termín organizují i v Rakousku, Bavorsku, Slovensku a Švýcarsku.

Loni se do sčítání v Česku zapojilo přes 28 tisíc lidí, kteří pozorovali více než půl milionu ptáků.

Všichni účastníci letošního ročníku Ptačí hodinky, mohou vyhrát některou z tematických cen. Součástí losování bude každý účastník bez ohledu na počet odeslaných pozorování. Pro účast v soutěži stačí pouze na konci sčítacího formuláře zaškrtnout, že se soutěže chcete zúčastnit a vyplnit své kontaktní údaje. Více informací o soutěži na ptacihodinka.cz/soutez/. Na stránce ptacihodinka.cz lidé najdou např.:

- informace ke sčítání,
- materiály k určování ptáků,
- ptačí kvízy,
- tipy, čím přikrmovat,
- info o chorobách na krmítku,
- výukový program pro školy,
- výsledky minulých ročníků.

Kontakty pro další informace:

Eliška Konopáčová,
konopacova@birdlife.cz, 733 464 398
Dita Hořáková,
horakova@birdlife.cz, 774 447 138
Fotografie ke stažení: <https://bit.ly/ptaci-hodinka>

Ornitologové začali na Mnišských loukách s pastvou exmoorských pony

Česká Lípa, 8. prosince 2023. Další významný milník v rozvoji ptačího parku Mnišské louky u České Lípy. Česká společnost ornitologická (ČSO), která území spravuje, tu v pátek 8. prosince za účasti veřejnosti a hostů vypustila pět dospělých klisen exmoorských pony. Budou spásat území o velikosti 5 hektarů. ČSO tak zavádí pastvu i do třetího z pěti současných ptačích parků. Již probíhající pastva velkých kopytníků v ptačím parku Josefovské louky u Jaroměře a ptačím parku Kosteliska u Dubňan jasně ukazuje, jak zásadní je tento typ managementu pro podporu ohrožených a ubývajících lučních i dalších mokřadních druhů ptáků.

Pět klisen z pastevní rezervace u středočeských Milovic bude na Mnišských loukách spásat 5 hektarů zarůstajících a dosud jen z části obhospodařovaných luk ve východní části parku. „Aktuálně tu dominují tři druhy rostlin – chrstice rákosovitá, kopřiva dvoudomá a zblochan vodní. Úkolem koní bude spásáním potlačovat dominantní druhy trav a kopřivy, dát tak prostor ostatním rostlinám, ale především snížit výšku porostu tak, aby prosvětlili a zpřístupnili pro bahňáky mělké tůně a deprese, které tu v předchozích letech nechala vytvořit ČSO a Liberecký kraj,“ říká Zdeněk Vermouzek, ředitel ČSO.

Dlouhodobá pastva svou mozaikovitostí podpoří také bezobratlé živočichy a zvýší tak potravní nabídku hmyzožravých ptáků. „Společně s tím budou koně sešlapem napomáhat k rozbahnění okrajů tůň, čímž vytvoří skvělé podmínky pro sběr potravy pro čejky chocholaté či bekasiny otavní. Na rozbahněných místech sbírají bezobratlé i kulici říční či pěvci jako bramborníci či dokonce rákosníci. Mozaikovitost porostu spolu s podmáčením by mohla přilákat i vzácné chrástaly kroupenaté, kteří se v hnízdní sezóně na Mnišských loukách pravidelně zastavují. Jsme velmi zvědaví, co ukáže nadcházející hnízdní sezóna,“ těší se správce ptačího parku Mnišské louky Josef Rutterle.

Koně budou mít na pastvině přirozený zdroj vody. „Mnišské louky jsou specifické svým zachovalým vodním režimem, kdy zimní a jarní rozlivy meandrující řeky Ploučnice a potoka Šporky přirozeně plní vodou tůně a deprese v loukách. Tím se liší především od nejstaršího ptačího parku, Josefovských luk, kde tuto funkci plní obnovený historický luční závlahový systém,“ vysvětluje Martin

Bacílek, který je v ČSO vedoucím oddělení ochrany ptáků.

Exmoorští koně jsou velmi odolné a soběstačné plemeno, které může zůstat celoročně venku na pastvině. Díky tomu, že nebudou na rozdíl od běžné praxe dostávat odčervovací prostředky, bude jejich trus bohatý na hmyz a tím se stane dalším lákadlem pro luční ptáky. V zahraničí je obhospodařování cenných přírodních stanovišť extenzivní pastvou divokých koní, či dalších druhů velkých kopytníků, zcela běžný postup.

Pastva v kombinaci se stávajícími metodami managementu, jako je hloubení tůň či úprava terénu, ještě více zefektivní obnovu a péči o ptačí park Mnišské louky a vytváření ideálních podmínek pro ptáky i další živočichy. „Od roku 2020 vytváříme v rozsáhlých mokřinách u České Lípy tento ptačí ráj. Nešlo by to bez podpory tisícovek dárců a příznivců, kterým srdečně děkujeme,“ říká Lucie Hošková, zástupkyně ředitele ČSO a vedoucí fundraisingu.

Kontakt pro novináře:

Josef Rutterle, rutterle@birdlife.cz, 728 110 441
Martin Bacílek, bacilek@birdlife.cz, 724 911 592

Ptačí park Mnišské louky

Rozsáhlé mokřiny v zákrutu Ploučnice u České Lípy přeměňuje Česká společnost ornitologická (ČSO) od roku 2020 na ptačí park Mnišské louky. Z velké části hospodářsky nevyužívané území s černými skládkami, starým úložištěm kalů a zarůstajícími zbytky původních říčních ramen je ideálním územím pro obnovu hnízdišť mokřadních ptáků. Hloubením tůň, úpravou terénu a šetrnou údržbou vegetace včetně pasvy tu ČSO vytváří ideální podmínky pro ptáky i další živočichy. Vytyčené území o velikosti asi 100 hektarů vykupuje ČSO z darů podporovatelů ptačích parků ČSO. Mnišské louky jsou jedním z pěti.

• birdlife.cz/mnisske-louky/

Ptačí parky České společnosti ornitologické jsou logickou reakcí na dramatický úbytek ptáků zemědělské krajiny, mokřadů a přetrhávané vazby mezi lidmi a přírodou. První ptačí park v Česku Josefovské louky vytvořila ČSO založený především na vlastním financování z darů členů a podporovatelů. Podařilo se vzkřísit jeden z nejkvalitnějších mokřadů, umožnit tu návrat jinde mizejících či vymizelých ptáků a zprostředkovat kontakt mezi lidmi a přírodou. Další již existující ptačí parky pokračují ve stejném duchu a stejně tak budou pokračovat i ptačí parky budoucí. ČSO v ptačích parcích nejen vykupuje pozemky, ale i šetrně hospodáří. Tak, aby se zde ptákům a dalším živočichům a rostlinám dařilo. ČSO při péči a obnově využívá tradičních metod jako je sečení a pasení, vyřezávání náletových dřevin a invazních rostlin a buduje tůně a ostrůvky. Zároveň vytváří pozorovatelný, pozorovací místa a stezky pro návštěvníky.

• birdlife.cz/rezervace/

Travič na Břeclavsku zabil dva orly královské a dva luňáky červené

Břeclavsko, 22. prosince 2023. Dva vzácné orly královské a dva luňáky červené zabil prozatím neznámý pachatel na Břeclavsku. Pravděpodobně je otrávil zakázaným nervovým jedem karbofuranem. První zabitý pták byl nalezený díky lokátoru, který signalizoval, že se pták nehýbe. Psovodka České společnosti ornitologické (ČSO) na místě dohledala ještě dalšího orla královského a dva luňáky červené. Případ si převzala kriminální policie. Jižní Morava patří k nejvíce problematickým místům v Česku, co se týká cíleného trávení dravců a dalších volně žijících zvířat. Ornitologové apelují na veřejnost, aby se s případnými informacemi o trávení a pokládání otrávených návnad obracela na policii.

Všichni čtyři nalezení dravci byli v poloze typické pro otravu – široce roztažená křídla a zaťaté pařáty. „Na vině je zřejmě prudký jed karbofuran, který traviči používají nejčastěji. A to i přesto, že od roku 2008 je v Evropské unii zakázán pro přílišnou jedovatost. Hned po požití ochromí nervovou soustavu a zvíře umírá za plného vědomí v bolestech a křečích. Při tom nemůže dýchat, roztahuje křídla a zatíná pařáty. Jedná se o mimořádně krutý způsob usmrcení,“ říká Klára Hlubocká, psovodka ČSO. Ta za pomoci psů vyhledává otrávené návnady a jejich oběti a předává podklady policii.

Hlubocká vyjela na Břeclavsko na základě podnětu od rakouských ornitologů. „Jeden z orlů královských, letošní mládě z Národního parku Donau-Auen, který byl rakouskými kolegy vybavený sledovacím zařízením GPS-GSM loggerem, se delší dobu nepohnul z místa a bylo podezření, že je mrtvý. To se bohužel potvrdilo. Na místě jsme dohledali ještě dalšího otráveného orla královského – dospělého jedince. A také dva otrávené luňáky červené,“ dodává Hlubocká.

Orel královský patří k nejohroženějším dravcům Evropy a v Česku hnízdí pouze v malém počtu, přičemž těžiště výskytu má na jižní Moravě. „Letos jsme v Česku zjistili 24 párů orlů královských. Patnácti z nich se podařilo vyvést celkem 20 mládě. Je to nejvíc od roku 1998, kdy v Česku tento vzácný dravec začal hnízdit. Díky ochránářskému úsilí počet orlů královských u nás pomalu narůstá. Pokud pak ale někdo otráví jednoho či dva jedince, na už tak malou a křehkou populaci to má velký dopad,“ zdůrazňuje David Horal, který se v ČSO věnuje výzkumu a ochraně

orlů královských a je ornitologem na AOPK ČR – regionálním pracovišti Jižní Morava.

„Největší ztráta pro přírodu je dospělý jedinec orla. Našli jsme ho nedaleko hnízda, které bylo po tři roky obsazené a každý rok tu vyváděli mláďata, takže předpokládáme, že to byl pták odtud. Ztráta takového zkušeného ptáka je pro populaci o to zásadnější,“ říká Horal.

Na totožné lokalitě bylo trávení zjištěno už v roce 2020. Tenkrát byli obětmi 3 luňáci červení, káně lesní, kuna a další zvířata.

Případ si převzala kriminální policie. Za trávení divoce žijících ptáků byli v Česku pravomocně odsouzeni dva lidé. V roce 2021 soud vyměřil rybníkáři ze Strakonicka podmíněný trest 2,5 roku odnětí svobody s odkladem na 3,5 roku za otrávení orlů mořských a krkavců velkých karbofuranem v roce 2019. V roce 2022 byl odsouzen chovatel drůbeže a holubů a myslivec z Břeclavska na 3 roky podmíněně s odkladem na 3 roky za otrávení dvou luňáků červených a dalších živočichů karbofuranem v roce 2021.

Reálný počet otrav je vyšší než případy zaznamenané ČSO. „Na celou republiku máme pouze jednu psovodku. Aby se podařilo dopadnout další traviče, je potřeba i pomoc veřejnosti. V případě nálezu podezřelých uhynulých ptáků může veřejnost pomoci ohlášením. Pokud k trávení dojde v našem okolí a máme informace, které by mohly k usvědčení traviče pomoci, poděme svědectví. A pomoci lze také jasným postojem v rodině i mezi přáteli, že trávení je naprosto neakceptovatelné. Nejblíží rodina a přátelé traviče totiž často o jeho počinání vědí. V takovém případě zkrátka není možné trávení jen tiše tolerovat,“ upozorňuje Zdeněk Vermouzek, ředitel ČSO.

Psovodka Hlubocká v terénu pátrá po otrávených návnadách a jejich obětech

s Chesapeake Bay retrívry – psem Vikym a fenou Irbis. Jsou speciálně vycvičení, aby nález psovodce pouze označili a nijak se u něj nezdržovali, aby jim nehrozilo otrávení vdechnutím jedovatých výparů. Hlubocká je v Česku jedinou specialistkou na vyhledávání otrávených návnad a jejich obětí. Úzce spolupracuje s policií.

Kontakt pro další informace

Zdeněk Vermouzek, verm@birdlife.cz, 773 380 285

David Horal, David.Horal@seznam.cz, 773 577 157

Další informace

- příručka Ptačí kriminalita.pdf Co dělat v terénu při podezření na trávení, zástřel, nelegální past.
- Ptačí svět.pdf Tematické číslo časopisu ČSO Ptačí svět, které se zabývá ptačí kriminalitou.

Podezření na otravu. Jak poznat?

- víc mrtvých zvířat pohromadě (dravci, krkavcovití, šelmy – dva a víc jedinců v okruhu 300 m)
- podezřelá návnada (maso, vnitřnosti, vejce – zejména s viditelným fialovým zbarvením nebo posypané práškem či potřené běžovou emulzí)
- mrtvé zvíře poblíž návnady
- mrtvý hmyz na uhynulém zvířeti či návnadě
- mrtvé zvíře v typické pozici (ptáci: křečovitě sevřené pařáty, roztažená nebo polo-roztažená křídla; šelmy: leží na boku, natažené nohy, otevřená tlamy, někdy hlava zvrácená dozadu)
- mrtvá zvířata na otevřeném prostranství (nejsou pod elektrickým sloupem ani poblíž trati či silnice)

ČSOP – Ekocentrum Iris plánuje na leden tyto akce:

Od Plumlovské přehrady k Bidelci

středa 10. ledna

Vycházka nejen pro seniory povede z Mostkovic přes hráz Plumlovské přehrady, kolem Zlechova, Podhradského rybníka až k rybníku Bidelec v Plumlově. Dozvíme se zajímavosti o stavbě přehrady, poslechneme si historii zaniklých obcí v okolí, během cesty budeme pozorovat vodní ptactvo i skalní útvary. Vycházku ukončíme prohlídkou památek města Plumlova. Ráno společný odjezd autobusem do Mostkovic v 9:20 (st. č. 10), návrat do Prostějova kolem 14. hod. Délka trasy 6-7 km. Poplatek 40 Kč.

Naučnou stezkou Víceměřice

středa 17. ledna

Vycházka nejen pro seniory. Ve Víceměřicích navštívíme košíkárnou, poté se vydáme trasou naučné stezky na vrch Kozlov s malou rozhlednou. Odtud sejdem do Němčic nad Hanou a prohlédneme si místní památky a zajímavosti. Bude tu i možnost občerstvení. Ráno společný

odjezd autobusem do Víceměřic v 9:10 (st. č. 2), návrat z Němčic n. H. do 14. hod. Délka trasy asi 6 km. Poplatek 40 Kč.

Vycházka se Zimní vilou

sobota 20. ledna

Vycházka nejen pro rodiny s dětmi z Lutotína na Bělecký mlýn, při které budeme putovat se Zimní vilou a plnit hravé úkoly. Ráno společný odjezd vlakem v 10:01 do Lutotína, návrat ze Zdětína dle počasí a zájmu ve 13:30 nebo v 15. hod. Délka trasy 3-4 km. Poplatek 40 Kč/dítě.

Z Luděrova do Náměště na Hané

středa 24. ledna

Vycházka nejen pro seniory. Z Luděrova vystoupáme ke Keltské svatyni a menhiru, od Hradeckého Dvorku pokračujeme lesní cestou až k zámku v Náměšti na Hané. Ráno společný odjezd autobusem v 9:30 (st. č. 1) do Luděrova (s přestupem v Přemyslovicích). Návrat vlakem z Náměště na Hané do 14. hod. Délka trasy asi 5 km. Poplatek 40 Kč.

Akce probíhají za finanční podpory Statutárního města Prostějova

Podél řeky Bystřičky

středa 31. ledna

Vycházka nejen pro seniory povede z Bystrovanu podél řeky Bystřičky až do Olomouce, místní části Bělidla. Cestou budeme pozorovat přírodní zajímavosti i místní památky. Ráno společný odjezd vlakem v 9:01 do Bystrovanu (s přestupem v Olomouci). Návrat z Olomouce kolem 13. hod. Délka trasy asi 5 km. Poplatek 40 Kč.

Mravenec

každý čtvrtek od 15 do 17 hod.

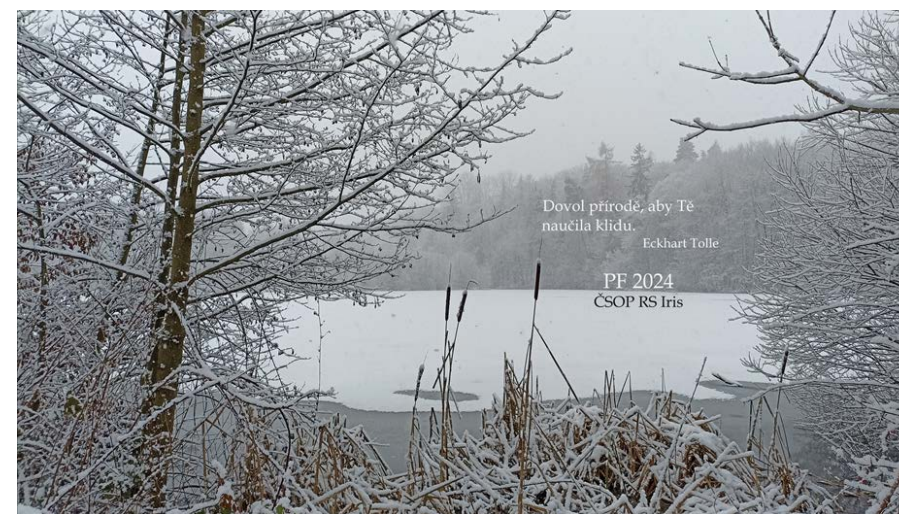
Příjemně strávené odpoledne pro maminky na mateřské dovolené a další rodinné příslušníky s malými dětmi. V budově Ekocentra Iris bude připravena herna s Montessori hračkami, plyšáky, tvořivými aktivitami apod. Rodinné vstupné 100 Kč (dospělý + max. 2 děti). Doporučený věk dětí 0–5 let.

Kontakt:

ČSOP, Ekocentrum Iris

Husovo nám. 67,
796 01 Prostějov
tel. 603 730 594, 737 898 777
e-mail: iris@iris.cz
www.iris.cz, FB: Ekocentrum Iris

Knihovna města Olomouce

JE ČTENÍ PROBLÉM? VYUŽIJTE AUDIOKNIHY!

V hudebním oddělení na náměstí Republiky najdete asi **2 700 audioknih**, tj. knih načtených nejlepšími českými herci nebo přímo autory. Mimo ně zde naleznete i **13 tisíc CD** a **2,5 tisíce LP** s klasickou i moderní hudbou, oblíbenými zpěváky či skupinami. Výpůjčka je zdarma, stačí být registrovaným čtenářem.

každé úterý nebo čtvrtek I 15:00
nám. Republiky – **kroužek práce s 3D pery** – dva běhy pravidelné kreativní práce pro děti od 8 let. Přihlášky 585 545 123, dospole@kmol.cz

8. 1. I 10:00
nám. Republiky – **Nakupování přes internet** – v rámci projektu **SeniorOn** se naučíme využívat moderní techniku při nákupu, placení i reklamaci

8. 1. a 22. 1. I 16:30
pobočka Jungmannova – **kroužek Roboti** – od 8 let, stavění robotů z LEGO stavebnic a jejich programování. Přihlášky 585 545 123, dospole@kmol.cz

9. 1. I 14:00 – 17:00
nám. Republiky – **Vločková dílna** – výroba papírových vloček (od 6 let)

9. 1. I 17:00
nám. Republiky – **Na slovíčko s Moravskou filharmonií** – první beseda ze série pravidelných setkávání, kde se dozvíte zajímavosti z jejího zákulisí i ze života hudebníků

11. 1. I 17:00
nám. Republiky – **Utajený bunkr v Přáslavicích u Olomouce** – Martin Bukovský obrazem i slovem představí bývalý vojenský objekt, který byl plně odtajněn teprve v roce 2016 a pro veřejnost zpřístupněn v červnu 2022

16. 1. I od 13:00
pobočka Holice – **Malované kamínky** – děti společně s dospělými promění přinesené kamínky na hvězdy kouzelné oblohy

16. 1. I 17:00
pobočka Jungmannova – **Hvězdné nebe nade mnou** – s Josefem Masničkem o možnosti pozorování hvězdné oblohy i ve městech ovlivněných světelným smogem

16. 1. I 14:00 – 16:00
pobočka Neředín – **Bingo turnaj** – oblíbená soutěž (od 6 let)

16. 1. I 17:15
pobočka Brněnská – **Zimní krajina** – lekce digitální kresby, během níž si krok za krokem vytvoříme obraz zimní krajiny. Vhodné i pro začátečníky. Nutnost vlastního zařízení (notebook, tablet či chytrý telefon).

17. 1. I 10:00
nám. Republiky – **Zvířátka** – zábavný program pro nejmenší v rámci programu Bookstart. Rodiče čekají tipy na dětské knížky. Rezervace osobně, 585 545 126, detske@kmol.cz

22. 1. I 14:00 – 16:00
pobočka Jungmannova – **Zimní dílnička** – papírové tvoření pro děti

22. 1. I 15:00
nám. Republiky – **Deskovky** – zveme každého, kdo má chuť si zahrát klasické i nové stolní hry. Ty si lze půjčit domů.

23. 1. I 16:00 – 18:00
nám. Republiky – **Upcycling: tvoření z papíru** – kreativní dílna pro dospělé věnovaná udržitelnému tvoření, rezervace osobně, na 585 545 123 nebo dospole@kmol.cz

31. 1. I 10:00 – 11:00
pobočka Holice – **Čtenářská dílna pro dospělé** – zábavné dopoledne spojené s dobrou knihou

1. 2. I 14:00 – 17:00
nám. Republiky – **Loutková dílna** – výroba loutek zvířátek (od 5 let)

6. 2. I 10:00
nám. Republiky – **Cestování s chytrým zařízením** – v rámci projektu **SeniorOn** se naučíme využívat moderní techniku při cestách po naší zemi i zahraničí

VÝSTAVY

- Budovu na náměstí Republiky oživují obrazy Jany Kučové z ateliéru Janoko interiér
- Pobočka Brněnská zve na výstavu básní a obrazů Lenky Spáčilové
- Na pobočce Jungmannova nenechte ujít snímky amatérského fotografa Františka Unzeitiga
- Pobočka Holice připravila výstavu amatérských fotografií Vojtěcha Kintla s tematikou přírody

SOUTĚŽ

nám. Republiky – **Soutěž o knihu Františka Kotlety** – soutěžní arch najdete do konce dubna v oddělení pro dospělé čtenáře

LITERÁRNÍ SOUTĚŽ PRVOTINY – čekáme na dosud nezveřejněné práce na libovolné téma od autorů všech věkových kategorií.

- poezie: 5 básní, případně výběr ze sbírek
 - próza: 20 stran A4 textu, případně výběr z delšího textu
- Práce zasílejte do 31. 8. 2024 na prvotiny@kmol.cz, nebo zanechte na kterékoli pobočce knihovny. Uveďte jméno, rok narození a kontakt.

KULTURNÍ PŘEHLED LEDEN 2024

VÝSTAVY

12. ledna – 2. února / Zámecká galerie
Hory zrozené z ohně - výstava fotografií Josefa Franc
Vernisáž v pátek 12. ledna v 17.00 hodin
Součástí vernisáže bude promítání fotografií a prezentace výslapů po Tenerife
Po – Pá 9.00 – 12.30, 13.00 – 16.00 hodin (vstup přes informační centrum)

AKCE

Pátek 19. ledna od 17.00 hodin / Komunitní centrum
Sousedský večer s filmem Balkan trip
Promítání filmu výjimečně už v 18.00 hodin
Filmové projekce se osobně zúčastní herci a tvůrci filmu ze společnosti George vision z Olomouce

KNIOVNY

Městská knihovna Konice (zámek Konice, 1. patro)
– půjčovna: pondělí, středa, pátek: 9.00 – 11.00 a 11.30 – 16.00 hodin / služba – balení knih.
Tel.: 582 396 487 www.konicka.knihovna.cz
Křemenec – půjčovna
doba: pátek 16.00 – 17.30 hodin

Nová Dědina – půjčovna
doba: středa 16.00 – 17.30 hodin

ZÁMEK KONICE

Turistické informační centrum / Muzeum řemesel Konicka, z. s.
Pondělí – pátek: 9.00 – 12.30 a 13.00 – 16.00 hodin
Prohlídkové trasy barokního zámku Konice a expozice Muzea řemesel Konicka, z. s., probíhají s průvodcem. Začátek prohlídky je vždy v celou hodinu, kromě 12.00 hodin. Poslední prohlídka je hodinu před ukončením otevírací doby. Minimální počet na prohlídku jsou 2 osoby. Doba trvání prohlídky trasy „A“ (expozice řemesel a komentovaná prohlídka zámku) 45 minut. Trasa „B“ (expozice řemesel) 25 minut. Vstupenky zakoupíte v informačním centru. Nabízíme prodej suvenýrů a regionálních produktů. Vstup do galerie je součástí prohlídkové trasy „A“ nebo samostatně (pokud obsluha TIC neprovází). Více na: www.mekskonice.cz

Městské kulturní středisko Konice pořádá výstavu fotografií

Hory zrozené z ohně Josef Franc

Vernisáž v pátek 12. ledna v 17.00 hodin

Součástí vernisáže bude promítání fotografií a prezentace výslapů po Tenerife

Galerie zámku Konice

12. ledna – 2. února 2024

Otevírací doba
Po – Pá 9.00 – 12.30 a 13.00 – 16.00 hodin
Výstavu otevřeme na požádání v informačním centru (přízemí zámku)

KONCERTY

Středa 17. ledna v 19.00 hodin / Koncertní sál zámku Konice

Klavírní recitál

Jan Schulmeister - klavír
VSTUPNÉ: dospělý - 150 Kč, člen KPH - 130 Kč, student, ZTP - 75 Kč, žák / učitel ZUŠ - vstupné zdarma

KOMUNITNÍ CENTRUM

Čtvrtek 18. 1. v 17.30 hodin **Světlo ve tmě** (muzikoterapeutický relaxační koncert)
Pátek 19. 1. od 17.00 hodin Sousedský večer s filmem Balkan trip (Promítání filmu výjimečně už v 18.00 hodin!)

Filmové projekce se osobně zúčastní herci a tvůrci filmu ze společnosti George vision z Olomouce
Pravidelné aktivity v komunitním centru: Pondělí 16.15 hodin - jóga s Michaelou / Pondělí 17.30 hodin - cvičení pro ženy / Středa 17.00 hodin - cvičení pro ženy / Středa 18.00 hodin - jóga s Danou / Čtvrtek 16.00 hodin - rukodělná dílna
Aktuální pravidelní i připravované aktivity komunitního centra sledujte na webových stránkách města Konice, Facebooku a nástěnce v podatelně MěÚ.

Vrchlického 386, Konice. Kontakt: Mgr. Jitka Klemsová, DiS, Tel.: 702 269 964, e-mail: jitka.klemsova@konice.cz

Příběh pietního místa v Bystrovanech

Pietní místo v Bystrovanech vzniklo z iniciativy Vojenského spolku rehabilitovaných Olomouc, v čele s plk. S. Labounkem, plk. ing. J. Chvátillem a plk. F. Čermákem jako vděk a ocenění statečnosti mladým americkým letcům, kteří dobrovolně přišli bojovat s nacismem za svobodu evropských národů, tedy i za naši svobodu. V tomto boji padlo 17. prosince 1944 v Olomouci 5 letců v největší letecké bitvě na našem území v tzv. bitvě nad Hanou a den poté padlo 7 letců v Bystrovanech.

Památku sedmi amerických letců, kteří zahynuli 18. prosince 1944 při letecké bitvě nad obcí Bystrovany, připomínal od 8.5.2004 dřevěný kříž s kamenným podstavcem postavený vedle řeky Bystřice u cyklostezky vedoucí z obce do i blízké Olomouce.

U zrodu této myšlenky stál člen Vojenského sdružení rehabilitovaných František Čermák, který zavzpomínal:

„*Myšlenka postavení malého památníku vznikla již někdy koncem 90. let. Tehdy můj přítel, plukovník Stanislav Labounek, pověsil spolu se svým synem malý kříž na strom o několik desítek metrů dál po proudu řeky. Brzy jej však zničili vandalové. Rozhodli jsme se proto vyvinout aktivitu, která by vedla k postavení důstojného malého památníku. Podařilo se to dotáhnout do konce, i když na naše výzvy nikdo nereagoval s výjimkou obce Bystrovany a soukromého sponzora Jiřího Papici, který nám dodal materiál.*“

V dostupných materiálech v té době nebylo téměř nic. Ani v Zemském archivu Brno, Ústředním archivu České republiky a České armády toho moc nebylo. Další informace byly získány od erudovaných badatelů získané v archivech USA a Německa a od těch, kteří „přežili“. Například Jan Mahr - badatel a publicista, získal informace od navigátora bombardéru sestřeleného v Bystrovanech 2Lt Word S. Randolpha, pan Marek Hradil, místostarosta Bystrovan a vedoucí oddílu skautů, cestoval do Francie, aby zjistil, kde odpočívají letci padlí v Bystrovanech. V zájmu pietního místa také jednal, pátral, publikoval pan Jiří Černošek - student z Olomouce, měl kontakty i s osobami z USA, ten vytvořil detailní film o bystrovanské tragédii pod

názvem „Tragédie bombardéru 42-3209“.

Z Bystrovan se na vzniku pietního místa hlavní měrou podílel starosta ing. Jan Ulrich, bývalý starosta p. Gažar a místostarosta Marek Hradil. Posledně jmenovaný pomáhal s přípravou výstavy, která proběhla ve dnech 17.-19.12.2004 v Bystrovanech, kde kromě informujících textů, byly fotografie a artefakty související s bystrovanskou tragédií.

Jedním z hlavních aktérů kolem vzniku pietního místa, pan plk. František Čermák, zhotovil dřevěný kříž, jež byl 13 let součástí pietního místa. Když kříž dosloužil, zajistil ze svých skromných prostředků jeho nahrazení křížem novým.

Pana Františka Čermáka jsem měla možnost poznat v období, kdy se řešila výměna již hodně zchátralého kříže za nový. Velice skromný člověk, který svým nadšením, nezdolným úsilím bojoval o to, aby se nezapomnělo na mladé chlapce, kteří se přes oceán vydali bojovat za naši svobodu. Dělal pro to maximum, navštěvoval zájemce o vojenskou historii, kontaktoval různé instituce a dokázal tzv. 'nakazit' spoustu dalších nadšenců. V té době si ani nedokázal představit, že jeho prvotní úsilí povede k tomu, že bystrovanský kříž navštíví a padlé americké vojáky uctí nejvyšší představitel americké armády v ČR plk. Mark Wootan, který osobně panu Františku Čermákovi a dalším předal vojenskou pamětní medaili.

Od té doby se pravidelně v květnu a prosinci za přítomnosti nejvyšších představitelů armády ČR a v některých případech i USA konají u bystrovanského kříže piety k uctění památky padlých amerických letců.

Co je ještě důležitější, pan Čermák, obklopen hrstkou stejných nadšenců jako je on sám, bez dotací a sponzorských darů vytvořil pietní místo, které se těší pozornosti občanů z Olomouce, Bystrovan, turistů, cykloturistů, sportovců i těch, kteří přicházejí položit kytičku, zapálit svíčku a zavzpomínat na smutný osud těchto mladých statečných chlapců.

„*Takové hrdiny, jakými byli padlí američtí kluci, kteří šli dobrovolně bojovat s nacizmem za svobodu evropských národů a také za naši svobodu, bychom chtěli mít také. Budeme je mít, pokud jim budeme ukazovat správnou cestu a příklady našich hrdinů z 1. a 2. světové války i z mírového života.*“

Tyto řádky napsal pan František Čermák jako poděkování a vzpomínku na ty, kteří ač neměli předpoklady, ale měli motivaci, překonali řadu překážek a vybudovali, sice skromné, oku a duši milé pietní místo, jako obdiv a vděčnost sedmi statečným letcům padlým krátce před koncem 2. Světové války v Bystrovanech.

Z paměti pana Čermáka, dobových novinových článků a pár slov za mne.

Pavla Vrtková

Silvestrovský hrad Šternberk

Závěrečnou akcí roku 2023 bude Silvestrovský hrad. V neděli 31. 12. 2023 budou připraveni slavnostně naladění průvodci a hrad vyzdobený v duchu Vánoc. Prohlídky se uskuteční od 10 do 15 hodin. Chybět nebude drobné občerstvení.

Silvestrovskou atmosféru pomůže naladit flašinetář, který svým nástrojem ozvučí prostory hradního nádvoří. Aktivní návštěvníci se mohou zapojit do závodu v orientačním běhu SILVESTROVSKÉ KUFROVÁNÍ. SKI OB Šternberk připraví tratě pro začátečníky i pokročilejší běžce. Start i cíl bude přímo na nádvoří hradu.

Hledáte-li zajímavý program na poslední den roku 2023, přijďte na hrad Šternberk. Připravené budou prohlídky hradu a sportovní program pro všechny generace. To vše v krásných kulisách historické památky. Těšíme se na vaši návštěvu.

Vstupné:

- Základní: 250 Kč
- Snížené: 180 Kč
- Děti 6 – 17 let: 70 Kč

Pozvánka do Muzea a galerie Prostějov

Vážení návštěvníci, přátelé a příznivci Muzea a galerie v Prostějově,

vykročili jsme do nového roku a již zítra tj. 3. 1. 2024 si budeme připomínat 100. výročí od úmrtí Jiřího Wolкера. I my si v únoru tohoto prostějovského básníka připomeneme a můžete se těšit na otevření dvou výstav a stálé expozice, které se budou vztahovat k jeho osobnosti. V neděli 7. 1. 2024 budete mít poslední příležitost navštívit výstavy **Vánoční inspirace** a **Když příroda spí**. Bylo by škoda si je nechat ujít, stejně jako výstavu **Malý velký muž / Karel Dostál-Lutinov**, která bude končit 14. 1. 2024. V lednu bude

ale také ukončena výstava **Kamil Lhoták. Poezie techniky**, tak pokud byste chtěli všechny výstavy navštívit, určitě neotálejte. Čeká nás ale také jedna vernisáž, 18. 1. 2024 v 17:00 v hlavní budově se uskuteční zahájení výstavy **Domácí úkoly. Práce pedagogů SŠDAM Prostějov**, která jak už avizuje název výstavy, tentokrát představí uměleckou tvorbu vyučujících Střední školy designu a módy v Prostějově.

Hvězdárna si na leden opět připravila již tradiční týden pohádek, který začal dnešním dnem. Těšit se ale můžete i na přednášku Mgr. Pavla Gabzdyla z brněnské hvězdárny, který 25. 1. 2024 od 18:00 hodin posluchačům přiblíží to,

jak vypadá typický meteorit, nebo také, kde se vzaly vltaviny. Na „posly nebes“, ty unikátní i běžné si budete moci v rámci přednášky i sáhnout! Tak si ji nenechtejte ujít!

S pozdravem za MGP

Mgr. Markéta Hamzová

tisková mluvčí, zástupkyně ředitelky,

Muzeum a galerie v Prostějově

nám. T. G. Masaryka 2

796 01 Prostějov

mobil: 770 128 305

mhamzova@muzeumprv.cz

www.muzeumprv.cz

MĚSTSKÉ DIVADLO V PROSTĚJOVĚ

Vás srdečně zve na výstavu fotografií

Petr Hruban

KRÁSY A TAJEMNO PODZEMÍ

Vernisáž 11. 1. 2024 v 17:00 hodin
v divadelní restauraci

Výstava potrvá do 20. 3. 2024

Kurátor výstavy: Mgr. Dalibor Horák

Výstava je přístupná při divadelních a koncertních představeních.
Při vernisáži vystoupí klavírista, zpěvák a skladatel Elly Jay.

Mediální partner:

PROSTĚJOVSKÝ
Večerník

Dříve a nyní – Česká republika na sestupu

Česká republika v posledních desetiletích v žebříčcích životní úrovně a hospodářství spíše stoupala nahoru. V poslední době se ale trend obrátil a postavení země mezi ostatními klesá. Česká republika zažívá v současnosti v porovnání s ostatními státy dosud největší úpadek od svého založení v roce 1993.

BOHATSTVÍ NA OBYVATELE (ALLIANZ) (2022)

Studie „Allianz Global Wealth Report“ analyzuje bohatství domácností v různých světových zemích. Uváděná finanční aktiva netto zahrnují finanční hodnotu veškerého movitého a nemovitého majetku minus dluhy.

POŘADÍ v roce 2022 (Report 2023):

1. USA, 2. Švýcarsko, 3. Dánsko, 4. Singapur, 5. Tchaj-wan, 6. Nový Zéland, 7. Kanada, 8. Švédsko, 9. Nizozemí, 10. Belgie ... 14. UK (Velká Británie) ... 16. Itálie ... 19. Německo ... 26. Česko ... 55. Indonésie, 56. Pákistán, 57. Kazachstán.

Česko (2012 - 2015): Sestup o 2 pozice (dříve 26., nyní 28.).

Česko (2015 - 2020): Vzestup o 2 pozice (dříve 28., nyní 26.).

Česko (2020 - 2022): Stejná pozice (dříve 26., nyní 26.).

GPI - NEJBEZPEČNĚJŠÍ ZEMĚ SVĚTA (2023)

Globální index míru (anglicky Global Peace Index, GPI) je bodové hodnocení relativní pozice národní a regionální mírumilovnosti. Index zkoumá tři hlavní témata: úroveň bezpečnosti ve společnosti, rozsah domácích a mezinárodních konfliktů a míru militarizace.

POŘADÍ v roce 2023:

1. Island, 2. Dánsko, 3. Irsko, 4. Nový Zéland, 5. Rakousko, 6. Singapur, 7. Portugalsko, 8. Slovinsko, 9. Japonsko, 10. Švýcarsko ... 12. Česko ... 15. Německo ... 34. Itálie ... 37. UK ... 67. Francie ... 131. USA ... 161. Sýrie, 162. Jemen, 163. Afghánistán.

Česko (2008 - 2015): Vzestup o 7 pozic (dříve 17., poté 10.).

Česko (2015 - 2020): Vzestup o 2 pozice (dříve 10., nyní 8.).

Česko (2020 - 2023): Sestup o 4 pozice (dříve 8., nyní 12.).

HDP NA OBYVATELE (2022)

Hrubý domácí produkt (HDP) je finální celková peněžní hodnota statků a služeb vytvořená za dané období na určitém území. Tento ukazatel se používá v makroekonomii pro určování výkonnosti ekonomiky států. V mezinárodních srovnáních se také používá HDP na obyvatele (HDP na hlavu).

POŘADÍ v roce 2022:

1. Lucembursko, 2. Irsko, 3. Singapur, 4. Katar, 5. Švýcarsko, 6. Spojené arabské emiráty, 7. San Marino, 8. Norsko, 9. USA, 10. Dánsko ... 20. Německo ... 29. UK ... 33. Itálie ... 39. Česko ... 191. Středoafrická republika, 192. Burundi, 193. Jižní Súdán.

Česko (2000 - 2010): Sestup o 2 pozice (dříve 44., poté 46.).

Česko (2010 - 2015): Vzestup o 5 pozic (dříve 46., poté 41.).

Česko (2015 - 2020): Vzestup o 5 pozic (dříve 41., poté 36.).

Česko (2020 - 2022): Sestup o 3 pozice (dříve 36., nyní 39.).

INDEX LIDSKÉHO ROZVOJE (HDI) (2021)

Index lidského rozvoje (anglicky Human Development Index, HDI) sleduje jako ukazatele životní úrovně očekávanou délku života, vzdělání a hrubý národní příjem (roky 2020 a 2021 byly sloučeny v jednom hodnocení).

POŘADÍ v roce 2021:

1. Švýcarsko, 2. Norsko, 3. Island, 4. Hongkong (Čína), 5. Austrálie ... 9. Německo ... 18. UK ... 21. USA ... 28. Francie ... 30. Itálie ... 32. Česko ... 189. Niger, 190. Čad, 191. Jižní Súdán.

Česko (1990 - 2000): Vzestup o 1 pozici (dříve 31., nyní 30.).

Česko (2000 - 2010): Vzestup o 2 pozice (dříve 30., nyní 28.).

Česko (2010 - 2019): Vzestup o 1 pozici (dříve 28., nyní 27.).

Česko (2019 - 2021): Sestup o 5 pozic (dříve 27., nyní 32.).

ŽIVOT: PRŮMĚRNÁ DÉLKA ŽIVOTA (2021)

Průměrná délka života činila v roce 2021 v České republice 77,37 roků, průměr celého světa byl 71,33 let.

POŘADÍ v roce 2021:

1. Hongkong (Čína), 2. Macao (Čína), 3. Japonsko, 4. Švýcarsko, 5. Jižní Korea, 6. Singapur, 7. Austrálie, 8. Španělsko, 9. Norsko, 10. Švédsko ... 13. Itálie ... 27. Německo ... 29. UK ... 42. Česko ... 186. Lesotho, 187. Nigérie, 188. Čad.

Česko (1960 - 1980): Sestup o 34 pozic (dříve 11., nyní 45.).

Česko (1980 - 2000): Vzestup o 5 pozic (dříve 45., nyní 40.).

Česko (2000 - 2015): Stejná pozice (dříve 40., nyní 40.).

Česko (2015 - 2020): Vzestup o 5 pozic (dříve 40., nyní 35.).

Česko (2020 - 2021): Sestup o 7 pozic (dříve 35., nyní 42.).

Pak ovšem existují i „tekuté“ statistiky:

SPOTŘEBA PIVA 2009 a 2020

Spotřeba piva na obyvatele (litry za rok) podle jednotlivých zemí.

2009:

1. ČESKO (142,3); 2. Irsko (114,7); 3. Německo (109,1); 4. Rakousko (106,5); 5. Finsko (90,4); 6. Venezuela (88,2); 7. Austrálie (87,9); 8. Slovinsko (87,9); 9. Chorvatsko (84,3); 10. Polsko (83,8) ... 13. USA (79,8) ... 16. UK (Velká Británie) (75,8); 17. SLOVENSKO (73,4) ... 38. Japonsko (46,9) ... 50. Čína (30,2).

Komentář: Česká republika vedla ve spotřebě piva na hlavu již 17. rok za sebou. Mezi 35 zeměmi v čele tabulky zaznamenalo nárůst spotřeby v letech 2008 až 2009 pouze 7 zemí.

Dříve a nyní – Česká republika na sestupu

V Asii došlo k výraznému nárůstu spotřeby piva na hlavu v Číně a Vietnamu: od roku 2000 do roku 2009 vzrostla v Číně o 70 % na 30,2 litrů; a ve Vietnamu se ve stejném období zvýšila 2,5krát na 24,0 litrů.

2020:

1. ČESKO (181,9); 2. Rakousko (96,8); 3. Polsko (96,1); 4. Rumunsko (95,2); 5. Německo (92,4); 6. Estonsko (86,4); 7. Namibie (84,8); 8. Litva (84,1); 9. SLOVENSKO (81,7); 10. Irsko (81,6) ... 17. USA (72,8) ... 28. UK (Velká Británie) (60,2) ... 52. Japonsko (34,9).

Komentář: Česká republika vedla ve spotřebě piva na hlavu již 28. rok za sebou. Mezi 35 zeměmi v čele tabulky zaznamenalo v letech 2019 až 2020 nárůst spotřeby jen 9 zemí.

SPOTŘEBA VÍNA 1960 a 2019

Zaznamenaná spotřeba vína na obyvatele (15+) (v litrech čistého alkoholu za rok). Příklad: víno s 12 % alkoholu, 1 litr alkoholu = 8,33 litru vína.

1960:

1. Francie (20,56); 2. Itálie (17,24); 3. Portugalsko (14,12); 4. Argentina (13,61); 5. Lucembursko (11,21); 6. Španělsko (10,49); 7. Chile (9,15); 8. Slovinsko (8,91); 9. Moldavsko (7,55); 10. Chorvatsko (6,58) ... 27. SLOVENSKO (2,42) ... 35. ČESKO (2,00); 36. Německo (1,86) ... 49. Polsko (0,92) ... 51. Austrálie (0,88); ... 54. USA (0,83); ... 69. Kanada (0,40); 70. Nový Zéland (0,38); 71. Irsko (0,38); ... 76. UK (Velká Británie) (0,28).

2019:

1. Francie (6,44); 2. Portugalsko (6,04); 3. Slovinsko (5,26); 4. Andorra (4,98); 5. Itálie (4,83); 6. Lucembursko (4,73); 7. Švýcarsko (4,35); 8. Dánsko (4,08); 9. Antigua a Barbuda (3,95); 10. Rakousko (3,70); 11. Austrálie (3,67) ... 20. UK (Velká Británie) (3,30) ... 22. Německo (3,02) ... 28. ČESKO (2,73) ... 37. SLOVENSKO (2,01); 38. Kanada (2,00) ... 44. USA (1,67).

SPOTŘEBA KÁVY 2014 a 2018

Spotřeba kávy na obyvatele (v kilogramech za rok).

2014:

1. Lucembursko (25,46); 2. Laos (13,65); 3. Finsko (11,69); 4. Švédsko (9,8); 5. Norsko (8,69); 6. Dánsko (8,38); 7. Island (8,13); 8. Rakousko (7,86); 9. Austrálie (7,52); 10. Černá Hora (7,46); 11. Kanada (7,38); 12.

Německo (6,62) ... 17. Itálie (5,41); 18. Francie (5,22) ... 24. USA (4,27) ... 41. SLOVENSKO (3,12) ... 46. UK (Velká Británie) (2,54) ... 53. ČESKO (2,27) ... 70. Polsko (1,33); ... 142. Čína (0,04); ... 153. Indie (0,01); ... 156. Pákistán (0,01).

2018:

1. Lucembursko (25,05); 2. Laos (17,97); 3. Finsko (11,77); 4. Švédsko (10,1); 5. Island (8,8); 6. Norsko (8,37); 7. Švýcarsko (7,61); 8. Rakousko (7,23); 9. Bosna a Hercegovina (7,18); 10. Dánsko (7,03); 11. Kanada (6,87) ... 14. Německo (6,04) ... 17. Itálie (5,54); 18. Francie (5,23) ... 26. USA (4,46) ... 41. SLOVENSKO (3,39) ... 52. UK (Velká Británie) (2,65);

... 55. Polsko (2,3); ... 57. ČESKO (2,24); ... 140. Čína (0,07); ... 153. Indie (0,01); ... 155. Pákistán (0,005).

Komentář: V Lucembursku často nakupuje mnoho cizinců (např. z Německa). To ovlivňuje statistiky spotřeby kávy v této zemi.

Odkazy na internet:

Web - Dříve a nyní: <https://kt-vyvoj.estranky.cz/clanky/cesky/drive-a-nyni.html>

Web - Nápoje: <https://kt-vyvoj.estranky.cz/clanky/cesky/ruzne.html>

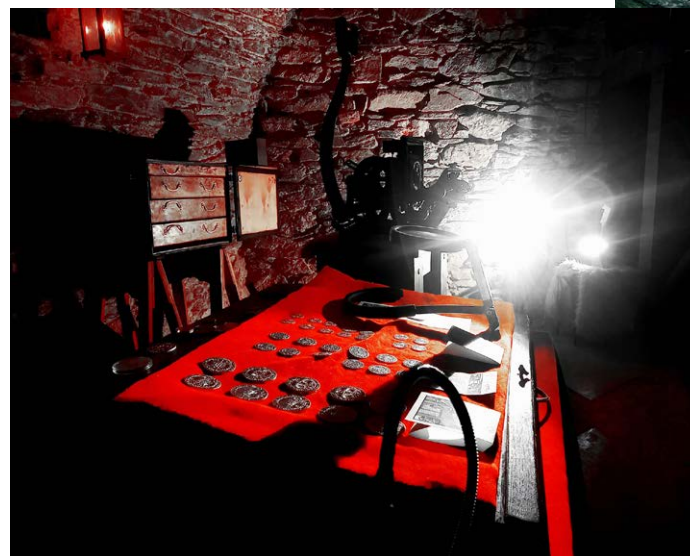
Facebook: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100076924968520>

Instagram: https://www.instagram.com/kt_vyvoj/

Studio Bez kliky na Sovinci

Pokud jste mezi svátky hledali kulturní vyžití, mohly vaše kroky vést například na hrad Sovinec. Na hradě mezi vánočními svátky probíhala každoroční akce Vánoce na Sovinci. Návštěvníci mohli zažít netradiční prohlídku v kostýmech, doplněnou o zajímavosti vánočních, silvestrovských a novoročních zvyků. Na své si přišli i ti nejmenší. Právě jim byly určeny dětské prohlídky, ve kterých se „práčata“ zábavnou formou dozvěděla mnoho zajímavého o hradě a jeho historii.

“Byla jedna babka” která prodala jabka za dřevý groš, návštěvníci často zaměřovali za “Měla babka čtyři jabka”. Ovšem tato odpověď je samozřejmě nesprávná, v této variantě se vyskytuje pouze v ý m ě n -

ni byl na hradě připraven domácí štrůdl, káva či svažené víno.

Nyní se již Studio Bez kliky přesunulo zpátky na Fort VII. v Křelově, a je samozřejmě k dispozici v rámci večírků, teambuildingů a oslav. Připraveno má všechny své ateliéry od kovářny až po kinematograf. Lze domluvit i hromadné prohlídky pevnosti. Více informací na www.forty.cz či na tel. čísle 603 706 941.

Václav Andrš

Ani letos nechyběla mincovní dílna v podání Studia Bez kliky. Svoji dílnu si členové studia pod vedením mistra Prokeše postavili v prachárně. Prachárny dříve sloužily jako sklady stříbrného prachu, nicméně název se stal vhodným i pro ražbu „prachů“ jak zkušeně podotkl mistr Prokeš. Každá prohlídka hradu tak byla obohacena o přednášku, která mimo jiné zkoušela znalosti z oblasti historických mincí. Tato přednáška měla komický přesah například ve chvíli, kdy se děti a jejich rodiče snažili přijít na pořekadlo ve kterém se mluví o důchodkyni, která se snaží prodat určitý sortiment. Říkanou

ný obchod jak vždy správně podotknul mistr Prokeš. Spokojené a vzdělané diváky, rozradostněné o tento i jiné podobné poznatky čekala po přednášce ražba mincí, či tisk Anděla biblického s přáním do Nového roku. Řada mincí byla i na prodej. Tolar s Rudolffem II. byl po vánočním televizním programu, ve kterém nechyběla ani pohádka Císařův pekař a pekařův císař, nejoblíbenější volbou.

Celá akce, se na Sovinci nesla ve vánočním duchu, k občerstve-

Sadili symboly českého národa

Právě podzimní sychravé a mlhavé ráno vítalo v sobotu jedenáctého listopadu účastníky brigády, vyhlášené obecním úřadem Bělkovice - Lašťany k výsadbě stromků do vysazované aleje s motem zasad' si svůj strom. Sraz byl u křižku stojícího u silnice mezi obcí Bělkovice a Dolany. Brigády se mimo občany obce, děti, hasičů a zástupců dalších organizací zúčastnili také myslivci zdejšího Mysliveckého spolku, vedeného předsedou Jiřím Hegingerem. Ti však na seřadišti u křižku dostali za úkol od starostu obce Ing. Tomáše Němčice provést výsadbu našeho národního stromu, kterým je Lípa. Výsadba těchto stromů byla naplánována na opačné straně od místa srazu v lokalitě zvané u vodárny, nebo u dvou chat,

Skupina myslivců na brigádě, zleva Přindiš, Ing. Porč, Tureček P., Černoušek, Kubáček, Tureček J. a Kráčmar.

Petr Tureček ukládá lípu s balem do vykopané jámy.

ležící nad obcí. Úkol zněl, Lípy zasadit a také zajistit proti poškození větrem a ohryzem zvěří. Tohoto úkolu se myslivci zhostili na výbornou, dle projevené spokojenosti přítomné odborné poradkyně. Také mohou zodpovědně prohlásit, že co do počtu dnešních účastníků Mysliveckého spolku na této brigádě bylo moto této akce na 100% splněno. Možná v budoucnosti, budou právě tyto Lípy označeny jako památné stromy. Myslivci se rovněž podíleli na výsadbě aleje na zálaze, kde se vysadilo osmdesát ovocných stromků.

Rudolf Krč

Rodinný Penzion Majorka

Nově a stylově zrekonstruovaný secesní dům postavený Janem Husičkou v letech 1867–1872. Statek s konírnou býval ve své době nejkrásnějším domem v obci Slatinice. Manželé Husičkovi měli dceru Marii, která se po I. světové válce provdala za Františka Koudelku, důstojníka rakouské armády, který se narodil v nedalekých Drahanovicích. Marie Koudelková Husičková byla zvaná podle hodnosti svého manžela „Majorka“. Dnes je z bývalého statku stylový penzion, který svým návštěvníkům nabízí ubytování v šestnácti pokojích. Pro náročné klienty je připraveno VIP apartmá Pekárna, vybavené stylovým nábytkem a americkými kamny.

Všem hostům je k dispozici společenská místnost a dále se v objektu penzionu nachází stylově zařízený prostor Pekárny. Oba tyto prostory lze využít pro firemní večírky, oslavy narozenin, rauty a jiné společenské akce. Pro školení a semináře nabízí penzion vlastní vybavenou školicí místnost pro 40 osob.

Lázně Slatinice a. s.,
Slatinice 29, 783 42,
www.lazneslatinice.cz,
recepce@lazneslatinice.cz

Olomouc třídí odpad,

Nebezpečné odpady

Nápojové kartony

Papír

Sklo

Plasty

**• sbíráme,
• separujeme,
• recyklujeme**

přidejte se také vy...

Olomouc třídí odpad

**TECHNICKÉ SLUŽBY:
MĚSTA OLMOUCE**

Ohňostroj se zvířatům nelíbí

Zoo Olomouc i letos žádá všechny nadšence ohňostrojů i všechny pyromany z přilehlého okolí, aby zvážili nezbytnost odpalování petard a velkých ohňostrojů v blízkosti zahrady, v níž žijí zvířata, která z požitků nás lidí mohou zásadně strádat. „Jsem rád, že se najdou lidé, kteří za ta léta berou zoo jako součást svého života, přistupují ke zvířatům v ní podobně

jako ke svým vlastním a ohňostrojům se je snaží nevystavovat,“ komentuje ředitel zoo Dr. Ing. Radomír Habáň.

50 x LEPŠÍ SLUCH

Zvířecí smysly jsou podstatně citlivější než ty lidské. Představme si, že vše, co slyšíme my, slyší zvířata až 50x intenzivněji. Zvuky ohňostrojů se tak pro ně

mohou měnit v nekonečné peklo, které provází zmatenost, neklid a dezorientace.

OHŇOSTROJ MŮŽE I ZABÍJET

Šok z takto markantních zvuků může způsobit potraty březích kopytníků, rušit hnízdicí ptáky i ostatní zvířata. Navíc, pokud se jedná o zvířata žijící ve stádu, u nich může dojít ke splašení, následným zlomeninám končetin, případně i k usla-pání.

DĚKUJEME

Je potřeba si zcela nesobecky uvědomit, že něčí radost může znamenat něčí strach. Děkujeme za Vaši ohleduplnost a za to, že se s ohňostrojem odeberete do vzdálenosti, která zvířatům umožní prožít i konec roku tak, jak potřebují.

Iveta Gronská

tisková mluvčí, marketing

+420 608 101 325

Toto číslo vyšlo s podporou Lékárny U černého orla v Prostějově

Časopis vychází s podporou Koruny České

zelení A DOBA – měsíčník zelených hnutí

Vydává Zelený kruh Olomouc. Náklad 2 500 výtisků. Uzávěrka 15. dne v měsíci.

Šéfredaktor MUDr. Pavel Andrš, výtvarný redaktor Jiří Komár Jurečka

Redakce: V Kotlině 4, 779 00 Olomouc, tel./fax: 585 436 926

e-mail: zeleny.kruh.ol@mybox.cz, <http://www.zelenykruholomouc.cz>

Objednávky na adrese redakce.

Registrováno referátem kultury OkÚ Olomouc pod číslem MK ČR E 12634.

Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpným závodem Severní Morava, č. j.: 543/97 - p/1 ze dne 10. 2. 1997

adresát:

Tištěnou verzi tiskneme na recyklovaném papíře běleném bez použití chlóru

TISK: Petr Skyva, tel.: 608 869 087